

# Radové, násobné a druhové číslovky

**Vypracovala:** PaedDr. Jana Hanesová

**Radové číslovky** sa v nemčine vyjadrujú buď číslicou s bodkou alebo slovom. Číslovku vyjadrenú slovom tvoríme od základných čísloviek 2 – 19 pomocou prípony -te. Používajú sa vždy s určitým členom napr. das zweite Haus – druhý dom. Nepravidelne sa tvoria číslovky der erste – prvý, der dritte - tretí, der siebte – siedmy, der achte – ôsmy. Na radové číslovky sa pýtame otázkou: **Der, die, das wieviele? (Koľký?)**

Napr.

Die dritte Möglichkeit hat uns gefallen.

*Tretia možnosť sa nám páčila.*

Od základných čísloviek **20 a vyššie** sa tieto číslovky tvoria pomocou - **ste** napr. der zwanzigste Teller – dvadsiaty tanier.

Pri zložených číslovkách je - te alebo -ste pripojené len k poslednej časti zloženiny napr. der dreihunderterste.

**Radové číslovky sa skloňujú ako prídavné mená**, pretože pred nimi spravidla stojí člen určitý, dostávajú slabé koncovky napr. der dritte Tag in der Woche – tretí deň v týždni.

Bez člena stoja radové číslovky v nemčine len v nadpisoch a úradných oznámeniach napr. dritte Lektion – tretia lekcia.

Pomocou radovej číslovky sa vyjadruje aj dátum. Pri vyjadrení dátumu sa používa predložka an + 3. pád napr. am dritten April – tretieho apríla.

Napr.

Sie geht am zwölften Juli in Urlaub.

*Ona ide dvanásteho júla na dovolenku.*

Pri udávaní dátumu v hlavičke sa najčastejšie používa **4. pád** napr. Köln den. 4.März.

Letopočty môžeme písať dvojakým spôsobom: buď so spojením im Jahr(e) 1973 alebo uvedieme iba rok 1973.

Napr.

Im Jahre 1973 ist meine Oma gestorben.

1973 ist meine Oma gestorben.

*V roku 1973 umrela moja stará mama.*

Pre označenie desiatok rokov sa v nemčine používa nesklonný tvar – základná číslovka + er,  
napr. in den vierziger Jahren - v štyridsiatych rokoch.

Radové číslovky používame aj pri opakovaní napr. jede zweite Minute – každú druhú minútu ale zo základnou číslovkou alle zwei Minuten – každé dve minúty.

Príponou **-ens** sa z radových čísloviek tvoria podielové výrazy pri vyratúvaní napr. erstens – po prvé, zweitens – po druhé,

Názvy zlomkov sa tvoria radovými číslovkami s príponou - l napr. der vierte – ein Viertel, der siebte – ein Siebte

Zlomky, ktoré sa vyskytujú v podobe podstatného mena sa píše s veľkým začiatočným písmenom napr. das Viertel – štvrtina. Ženského rodu je die Hälfte – polovica.

Pri vyjadrovaní množstva musíme uviesť po zlomku podstatné meno v 2. páde množného čísla, alebo použiť opis s predložkou von napr. ein Drittel der Schüller (von Schüller) – tretina žiakov.

Zlomok môže tvoriť s podstatným menom zložené slovo napr. eine Viertelstunde – štvrtá hodina.

**Násobné číslovky** sa v nemčine tvoria zo základných a radových čísloviek pomocou prípony mal. Pýtame sa na ne otázkou wievielmal? (koľkokrát ?) Majú ráz príslovky. Používajú sa spolu s členom.

Tvorenie násobných čísloviek zo základných čísloviek:

ein + mal = einmal (raz)

zwei + mal = zweimal (dvakrát)

Napr.

Ich treffe sie zweimal am Tag.

*Ja ju stretávam dvakrát denne.*

## Tieto číslovky sa nesklonujú.

Tvorenie násobných čísloviek z radových čísloviek:

Das erste + mal = das erstemal /das erste Mal - po prvýkrát

Das zweite + mal = das zweitemal /das zweite Mal - po druhýkrát

Z prísloviak typu einmal sa tvoria prídavné mená typu - ig napr. der dreimalige Sieger - trojnásobný víťaz

Slovenskému číslovkovému prídavnému menu typu dvojitý zodpovedá nemecké prídavné meno s príponou - fach napr. einfach - jednoduchý, zweifach - dvojitý, dreifach - trojitý. Tieto číslovky sa skloňujú ako prídavné mená po pridaní koncovky -er, -e, -es.

Napr.

Ich habe eine dreifache Portion bestellt.

*Ja som si objednal trojitú porciu.*

Násobné číslovky sa môžu tvoriť aj zakončením - malig a skloňujú sa ako prídavné mená.

Napr.

Er hatte eine einmalige Gelegenheit.

*On mal jedinečnú príležitosť.*

**Druhové číslovky** udávajú počet druhov. Tieto číslovky sú nesklonné a sú bez člena. Tvoria sa zo základných čísloviek príponou - erlei. Pýtame sa na ne otázkou wievielerlei? Kol'korako?

Napr.

Dies kannst du auf dreierlei Weise machen.

*To môžeš urobiť dvojakým spôsobom.*

Výrazy hunderterlei a tausenderlei patria skôr k neurčitým číslovkám ako medzi druhoé číslovky.

Napr.

Sie hatten immer hunderterlei Ausreden.

*Oni mali vždy plno výhoviek.*

### **Kontrolne otázky:**

1. Ako tvoríme radové číslovky a ako sa skloňujú?
2. Ako vyjadrujeme dátum v nemčine?
3. Kedy stoja radové číslovky bez člena?
4. Ako tvoríme zlomky v nemčine?
5. Akým spôsobom tvoríme násobné číslovky?
6. Čo vyjadrujú a ako tvoríme druhové číslovky?

### **Použitá literatúra:**

Themen aktuell 2

Zmaturuj z nemeckého jazyka

Príručná gramatika nemčiny